

„Siseministri 6. septembri 2023. a käskkirjas nr 1-3/106 „Toetuse andmise tingimused kodanikuühiskonna mõju suurendamiseks ja arengu toetamiseks“ nimetatud toetatavate tegevuste 2024. aasta tegevuskava ja eelarve kinnitamine“

LISA 3

Seletuskiri toetatavate tegevuste eelarvele perioodil 01.01.-31.12.2026

1.1 Toetatav tegevus: 2.1. Süsteemse kogukonnapõhise laste ja noorte kaasamismudeli arendamine (eelarve tabeli rida nr 1.1)

Süsteemse kogukonnapõhise laste ja noorte kaasamismudeli arendamine kulu on planeeritud **82 000 eurot**, mille jagunemine on toodud järgnevatel eelarveridadel.

1.1.1. Arenguprogrammi välja töötamise kulu (eelarve tabeli rida nr 1.1.1)

2026. aastal on arenguprogrammi välja töötamise (sh ajakohastamise) kulu kokku **33 000 eurot**, mis jaguneb järgmiselt:

Maakondlike kodanikuühiskonna konsultantidele ning maakondlike vabaühenduste nõustamisteenusega seotud isikutele, kes osalevad 2026. aastal arenguprogrammis, samuti projekti mõlema – AP ja MK – töögrupi liikmetele korraldatakse õppereis Soome. Õppereisi kogukuluks on planeeritud **30 000 eurot**. Kulud hõlmavad transpordi-, majutus-, toitlustus- ja seminariruumide rendikulusid, koolituskulusid ning muid (reisikindlustus, päevarahad, külastuspiletid jms) õppereisi läbiviimiseks vajalikke väljaminekuid. Õppereisil osaleb ligikaudu 30 inimest, ning korraldamisel järgitakse riigihangete seadust. Lisaks on õppereisiga seotud kuludena planeeritud projekteeskonda mitte kuuluvate, töögruppide töös osalevate, KÜSKi esindajate päevarahad.

2026. aastal korraldatakse kaks Eesti-sisest õppereisi MAK konsultantidele. Õppereisid toimuvad 2026. aasta kevadel ja sügisel ning mõlemad reisirid kestavad kaks päeva. Kulud hõlmavad transpordi-, majutus-, toitlustus- ja seminariruumide rendikulusid, koolituskulusid ning muid õppereiside läbiviimiseks vajalikke väljaminekuid. Nimetatud siseriiklike õppereiside kogukuluks on planeeritud **3 000 eurot**.

1.1.2 Arenguprogrammi läbi viimise kulu (eelarve tabeli rida nr 1.1.2).

Arenguprogrammi läbiviimiseks, ajakohastatud uue versiooni välja töötamiseks ja osalemiseks on planeeritud **49 000 eurot**, mille jagunemine on toodud järgnevalt.

Arenguprogrammi läbiviimise kuluks on planeeritud **49 000 eurot**. Arenguprogrammi läbiviija selgub jaanuar 2026, mil sõlmitakse kaheaastane leping teenuse pakkujaga 2026. aastal viiakse veebruar-september läbi arenguprogramm 20-le osalejale. Võrreldes varasema arenguprogrammiga, on muutunud sihtrühm, juurde on tulnud individuaalnõustamise osa ja analüüs 2026 ja 2027. arenguprogrammi vahel. Analüüsi eesmärk on parendada 2026. aastal toimuvat arenguprogrammi vastavalt läbiviimisel tekkinud teadmistele. Analüüs viiakse läbi 2026. II PA. Täiendatud versioon viiakse läbi 2027.

1.1.3 Arenguprogrammi hindamise kulu (eelarve tabeli rida nr 1.1.3).

Projekti tegevussuundade eesmärgipärasust, tulemuslikkust ja tõhusust hinnatakse kui ühte tervikut, kus hindaja muuhulgas toob välja nii õnnestumised kui kitsaskohad. Hindajaks on valdkonna ekspert, kes ei ole projekti tegevusega muus mõttes seotud, tagades objektiivsuse. Hindaja vaatab üle kogu tegevuse projektiüleselt ja tegevussuundade kaupa ning kujundab oma arvamuse saadud materjalide põhjal. Hindaja koostab 2026. aasta lõpuks raporti, mis avaldatakse KÜSK kodulehel. Protsessi korratakse 2028. aastal, mil hindaja kujundab enda lõpliku hinnangu projekti tegevuse, eesmärgipärasuse, tõhususe ja tulemuslikkuse osas. Kirjeldatud kulu kajastub eelarve tabeli real nr 2.1.3.

1.2 Toetatav tegevus: 2.2 Laste ja noortega tegelevate vabaiühenduste kaasamis- ja osalemisoskuste tõstmine (eelarve tabeli rida nr 2.1).

Laste ja noortega tegelevate vabaiühenduste kaasamis- ja osalemisoskuste tõstmine kulu on planeeritud **159 264 eurot**, mille jagunemine on toodud järgnevatel eelarveridadel.

1.2.1. Maakondlike koolitus- ja arendustegevuste ette valmistamise ja välja töötamise kulu (eelarve tabeli rida nr 2.1.1).

2026. aastal on Maakondlike koolitus- ja arendustegevuste ette valmistamise ja välja töötamise kulu kokku **72 264 eurot**, mis jaguneb järgmiselt:

2026. aasta jaanuaris sõlmitakse hankeleping teenusepakkuja(te)ga, kes alustavad mtyabi.ee veebilehele Vabakonna Akadeemia (VABAK) tööriistakasti looma ja kogukonnapraktika.ee platvormi uuendama. VABAK tööriistakastist ja kogukonnapraktika platvormi arendamisest kirjutatakse täpsemalt antud projekti 2026. aasta tegevuskavas. VABAK tööriistakasti loomiseks ja kogukonnapraktika platvormi uuendamiseks on planeeritud 2026. aasta eelarvesse **45 000€**.

2024. aastal moodustati töögrupp (edaspidi *MK töögrupp*), vabaiühenduste kaasamisoskuste arendamise eesmärgil. VABAK tööriistakasti tulevad erinevad tööriistad, mis on MK töögrupi poolt ära otsustatud uuringutelt ("Maakonnas tegutsevate vabaiühenduste laste ja noorte kaasamise kaardistusuuringu kokkuvõte" L. Teder, tehti aastal 2024 ja "Noorte kaasamise kontseptsioon ja tegevuskava" SA Mõttekoda Praxis, tehti aastal 2025) saadud ülevaate põhjal, mille kohta koostati antud tegevussuuna tegevuskava aastateks 2026-2028. 2025. aastal viis Mirell Merirand läbi laiapõhjalise uuringu kogukonnapraktika kohta ja tegi aasta lõpuks parandusettepanekud kuidas parandada kogukonnapraktika mudelit ja platvormi. Projekti raames hakatakse kogukonnapraktika tööriista, kui ühte olulisemat tööriista VABAKis arendama. Nii kogukonnapraktika platvormi arendus kui ka VABAK tööriistakasti täpne disain ja elemendid teostatakse hankelepingu raames ja MK töögrupiga koostöös. MK töögrupi kaasamisega seotud kulud (näiteks transpordi-, majutus-, toitlustus- ja seminariruumide rendi jms kulud) ning MK töögrupi liikmete tööjõukulud. MK töögrupis osalemine võtab ajaressurssi, selle kompenseerimiseks on MK töögrupi liikmetele planeeritud käsunduslepingu alusel tunnitasu 13.3 € (bruto). Ajaliselt on planeeritud MK töögrupi liikme töömahuks 15 tundi kuus, käsunduslepingud sõlmitakse 2026. aasta veebruarist novembrini (k.a.). MK töögrupi suuruseks on kaheksa inimest neist kuue liikmega sõlmitakse käsundus- või töövõtulepingud. Kaks MK töögrupi liiget on käesoleva projekti projektijuht ja -spetsialist, kellele on kõnealuse töögrupi töös osalemine töölepinguliselt projektis kokku lepitud. Sellest aastast liitub MK töögrupiga Mirell Merirand, kes alustab täpsemat kogukonnapraktika tööriista arendust ning räägib VABAK platvormi kujundamisel kaasa koos MK töögrupiga Mirelli töötunnid nimetatud perioodil on kokku lepitud 80 tundi kuus. Tunnihinde maksumus jääb samaks, mis teistel töögrupi liikmetele. Käsundus- või töövõtulepingu alusel seotud kuludeks on planeeritud **26**

264€. MK töögrupp saab kaks korda aasta jooksul ka füüsilisteks koosolekuteks kokku. Koosolekute korraldamiseks on planeeritud **1000 €**

1.2.1.2 Maakondlike koolitus- ja arendustegevuste läbi viimise kulu (eelarve tabeli rida nr 2.1.2).

Koolitus- ja arendustegevuste läbiviimise kulusid on planeeritud **85 000 eurot**. 2026. aasta alguses leitakse teenusepakkuja, kes aastatel 2026–2028 viib üle Eesti läbi 15 häkatonit. 2026 toimub neist 5 häkatonit. Häkatonide korraldamiseks sõlmitakse teenusepakkuja hankeleping, kes vastavalt ette antud formaadile pakub nn täislahendust. Ühe häkatoni hinnaks on planeeritud 17 000 eurot, mis katab kõik korralduslikud kulud (ruumid, tehnika, osalejate transport, toitlustus, modereerimine, fototeenus, teavituskulu jms kulu).

1.2.1.3 Maakondlike koolitus- ja arendustegevuste hindamise kulu (eelarve tabeli rida nr 2.1.3).

Projekti tegevussuundade eesmärgipärasust, tulemuslikkust ja tõhusust hinnatakse kui ühte tervikut, kus hindaja muuhulgas toob välja nii õnnestumised kui kitsaskohad. Hindajaks on valdkonna ekspert, kes ei ole projekti tegevusega muus mõttes seotud, tagades objektiivsuse. Hindaja vaatab üle kogu tegevuse projektiüleselt ja tegevussuundade kaupa ning kujundab oma arvamuse saadud materjalide põhjal. Hindaja koostab 2026. aasta lõpuks raporti, mis avaldatakse KÜSK kodulehel. Protsessi korraldatakse 2028. aastal, mil hindaja kujundab enda lõpliku hinnangu projekti tegevuse, eesmärgipärasuse, tõhususe ja tulemuslikkuse osas.

Projekti tegevussuundade elluviimist ja mõju hinnatakse ühe tervikuna, hinnatakse tegevuse eesmärgipärasust, tulemuslikkust ja tõhusust. Hindamine ostetakse sisse teenusena. Hindamise kuluks on planeeritud **2000 €**.

1.2.2 Noortele suunatud teadlikkust tõstvate kohtumiste ja sündmuste korraldamine (eelarve tabeli rida 3.1).

Noortele suunatud teadlikkust tõstvate kohtumiste ja sündmuste korraldamise kulu on planeeritud **65 000 eurot**, mis jagunemine on toodud järgnevatel eelarveridadel.

1.2.2.1 Noortele suunatud kohtumiste ja sündmuste ning teavitustegevuste ette valmistamine (eelarve tabeli rida 3.1.1).

Kohtumiste ja sündmuste ning teavitustegevuste ettevalmistamiseks (näiteks sündmuse infovoldikute koostamine, tõlketeenus, kujundamine, toimetamine vms) on planeeritud **10000 €**, millega korraldatakse Tallinn Music Week noorte vabatahtlike programm 2026 ja valmistatakse lühidokumentaalfilm Tallinn Music Week (edaspidi TMW) vabatahtlike noorteprogrammist. TMW korraldab koostöös elluvijaga vabatahtlike programmi sisulise ja korraldusliku poole ning katab osaliselt esinejate ja sündmuse programmiga seotud kulud. Projekti kaudu toetatakse noorte osalemist vabatahtlike programmis nende tegeliku osalemisega seotud abikõlblike kulude kaudu, sealhulgas noorte toitlustus-, transpordi- ja muud otsesed osalemiskulud vastavalt tegevussuuna abikõlblikkuse tingimustele. See loob eeldused, et noorte osalemine ei sõltuks nende majanduslikust taustast ning oleks ligipääsetav võimalikult laiale sihtrühmale.

TMW vabatahtlike noorteprogrammi ülesehitus hõlmab vabatahtlike ettevalmistamist, juhendamist, praktilist osalemist ja järelrefleksiooni, pakkudes noortele kogemust, kus nad on

samaaegselt õppijad ja aktiivsed panustajad. See aitab tugevdada noorte suutlikkust tegutseda kodanikuühiskonnas ning loob struktuuri, mille kaudu noored mõistavad oma rolli laiemas ühiskondlikus kontekstis.

2026. aastal on kavandatud TMW vabatahtlike noorteprogrammis osalenud noorte kogemuste ja õpikogemuste süstemaatiline kogumine. Kogutakse noorte motivatsiooni, rollide, sisulise panuse ning omandatud oskuste ja hoiakute kirjeldusi. Andmete kogumine toimub intervjuude ja osalusvaatluste kaudu ning koondatakse lühidokumentaalfilmi, mille fookuses on noorte endi kogemus ja mentorite hinnangud kaasamise kvaliteedile. Tegevus on kooskõlas TAT-i punktiga 8.2.12 ning punktiga 10.1, mis käsitlevad andmete kogumist, analüüsi ja tegevuste mõju hindamist.

Analüüsi eesmärk on hinnata noorte osaluspraktikate tugevusi, kitsaskohti ja mõju ning teha järeldusi selle kohta, millised tegurid toetavad sisulist ja kestlikku noorte kaasamist. Dokumenteeritud materjali kasutatakse VABAKi tööriistakasti näidete panga täiendamiseks, kus see seotakse kogukonnapraktika ja teiste noorte kaasamise tööriistadega. Sel moel muutub TMW vabatahtlike programm osaks laiemast õppematerjalist, mida saavad edaspidi kasutada vabaühendused ja omavalitsused üle Eesti.

1.2.2.2 Noortele suunatud kohtumiste ja sündmuste ning teavitustegevuste läbi viimine ja korraldamine (eelarve tabeli rida 3.1.2).

2026. aastaks on planeeritud 20 noortele suunatud kohtumist või sündmust kogumaksumusega **55 000 eurot**. Tegevuse sisu selgub 2026. aasta I pooles.

Kohtumiste ja sündmuste läbi viimise kuludeks on näiteks moderaatorite, esinejate ja noori toetavate mentorite vms kulu; transpordi-, majutus-, toitlustus- ja seminariruumide rendi kulu; sündmuste korralduseks tarvilike vahendite ja lahenduste (näiteks heli-, valgustus- ja esitlustehnika, sh tehniku teenus vms) kulud ning teavituskulu (näiteks plakatite, flaierite vms kujundamise ja trükkimise kulu, reklaamikulu meediakanalites).

1.2.2.3 Noortele suunatud kohtumiste ja sündmuste ning teavitustegevuste hindamine (eelarve tabeli rida 3.1.3).

Projekti tegevussuundade elluviimist ja mõju hinnatakse ühe tervikuna, kus hindaja muuhulgas toob välja nii edumeelsed momendid kui kitsaskohad. Hindajaks on valdkonna ekspert, kes ei ole projekti tegevusega muus mõttes seotud, tagades objektiivsuse. Hindaja vaatab üle kogu tegevuse projektiüleselt ja kujundab oma arvamuse saadud materjalide põhjal. Hindaja koostab iga aasta kohta, alates 2026-2028 raporti, mis avaldatakse KÜSK kodulehel. Kirjeldatud kulu kajastub eelarve tabeli real nr 2.1.3.

1.3 Tegevuste otsese personalikulu horisontaalne kulukoht (eelarve tabeli rida 4.1)

Personali palgakuludeks 2026. aastal on planeeritud **78 863 €**. Personali palgakulud sisaldavad projektijuhi ja projektispetsialisti tööjõukulu. Sealhulgas projektijuhi ja projektispetsialisti lähetus- ja transpordikuludeks on planeeritud **3 400 €**.

1.4 Tegevuste kaudsed kulud on 26 958.92 € (7% otsestest kuludest) (eelarve rida 5.1).

Tegevuste elluviimiseks 2026. aastal kulub **412 086.28 €**, millest **26 958.92€** on kaudsed kulud (7% otsestest kuludest).